

REZULTATELE UNUI SONDAJ LA MUZEUL DE ARTĂ AL R. S. ROMÂNIA

PETRE OPREA

Muzeele de artă constituie în țara noastră un factor de cultură artistică extrem de important. Expozițiile permanente sau temporare ale muzeelor de artă, diversele lor acțiuni de popularizare, se bucură din ce în ce mai mult de atenția publicului. Dar pe măsură ce interesul vizitatorilor crește, sporește și exigența lor, mai ales a acelor care frecventează cu asiduitate muzeele și expozițiile de artă, care sînt familiarizați și la curent, datorită televiziunii și revistelor de specialitate, cu bogata și variata activitate desfășurată de muzeele de artă din lume.

Această situație impune muzeelor de artă o cunoaștere mai îndepărtată a opiniei publice asupra expozițiilor de bază sau temporare, asupra diverselor manifestări realizate sau în perspectivă, întrucît actualmente ea este foarte diversă, orientîndu-se după profesiunile, stadiul de cultură, vîrstele, preocupările vizitatorilor. De aceea, o consultare cît mai largă a publicului, pe baza unor sondaje, trebuie să fie inclusă în practica curentă a muzeelor. Pornind de la acest dezerat Muzeul de Artă al R.S. România a realizat un chestionar care a fost pus — timp de 9 luni în 1967, — la îndemîna tuturor vizitatorilor, călduros îndemnați să-l completeze.

Difuzarea acestuia a avut drept rezultat nu numai cunoașterea opiniei vizitatorilor asupra aspectelor din muzeu, ci și asupra oportunității și întocmirii lui. Rezultatele sînt, ce-i drept, culese dintr-o informare redusă, ținînd seama că din cei 86 427 vizitatori ai muzeului în perioada difuzării chestionarului, numai 3 000 l-au ridicat spre completare, iar dintre aceștia doar

532 l-au restituit. Desigur, cifrele par puțin satisfăcătoare. Trebuie însă să ținem seama de faptul că, pe de o parte, publicul nostru nu este obișnuit cu atari consultări și, deocamdată, răspunde cu greu unor asemenea solicitări, iar, pe de altă parte, că și în țările în care cetățenii sînt familiarizați cu sondajele, această formă care le cere timp pentru răspuns în comparație cu sondajele orale nu dă rezultate decît în procent de 30—35%. Marea diferență numerică dintre chestionarele ridicate și cele restituite se explică în cea mai mare parte prin faptul că întrebările au fost prea multe și fiind formulate prea în general, au solicitat nu răspunsuri laconice ci foarte detaliate.

A rezultat că aceste formulare trebuie să cuprindă întrebări puține și redactate foarte sintetic, așa fel încît vizitatorul să poată răspunde printr-un da sau nu. O altă constatare a fost aceea că din cele 532 chestionare completate au răspuns 109 vizitatori între 10 și 20 de ani; 139 între 20 și 30 de ani; 76 între 30 și 40 de ani; 72 între 40 și 50 de ani; 86 peste 50 de ani. Prin urmare elevii și studenții dornici să se instruiască, precum și pensionarii, care dispun de mai mult timp liber, sînt cei mai dispuși să-și spună părerea. Această constatare nu este lipsită de importanță întrucît în acțiunile de popularizare ale muzeului preconizate pentru tineri, aceștia pot fi solicitați cu încredere să-și spună părerile. Încă o remarcă: între celelalte categorii de vizitatori, majoritatea care au completat chestionarul sînt statisticieni, contabili, ingineri, deci cei familiarizați și cei care înțeleg utilitatea unor astfel de sondaje. În privința răspunsurilor primite, acestea ne-au edificat asupra unor lipsuri și neajunsuri în munca noastră sau ne-au confirmat unele deficiențe cunoscute. Astfel, în privința numărului de vizitatori care crește într-un procent mic, deși mijloacele de popularizare folosite au fost mai eficiente și mai extinse în această perioadă, am aflat mai detaliat unele cauze. Elevii, spre exemplu, doresc ca muzeul să se deschidă de

la ora 10 și nu de la ora 11, întrucât cei care învață după-amiază încep școala la orele 13 și din această cauză nu pot vizita muzeul decât duminicile.

Celelalte categorii de vizitatori, în afară de pensionari, opiniază pentru un program pînă la orele 20. Solicitarea extinderii programului de vizitare a muzeului după-amiază este determinată de noul orar de muncă din întreprinderi, uzine și instituții, care terminîndu-se în jur de orele 16—17, face imposibilă vizitarea muzeului în timpul săptămînii.

Deoarece la întrebarea „*Preferăți să vizitați muzeul individual, cu familia sau în grup?*“, majoritatea vizitatorilor au răspuns la întrebare că vin singuri la muzeu și doar cîțiva elevi și studenți au indicat că le face plăcere să fie însoțiți de cineva din familie sau de un prieten, pentru a-și comunica și verifica opiniile, n-a mai fost pentru noi o surpriză refuzul categoric din partea tuturor de a folosi ghidajul acustic. În consecință, la întrebarea „*Ați folosit ghidajul acustic? Ce părere aveți despre utilitatea lui?*“ toți cei chestionați au ținut să explice mai detaliat refuzul. Majoritatea au răspuns că n-au dorit să folosească ghidajul acustic pentru a nu le fi tulburată liniștea contemplației, dar că l-au ascultat fără voia lor, alții că l-au încercat din curiozitate. Cu toții însă, deși n-au negat utilitatea textelor, pe care le-au găsit foarte interesante și instructive, au sesizat pe drept o serie de inconveniente. Principala obiecție, binecunoscută nouă, dar fără posibilități de remediere, este aceea că, spre a se înțelege textul, aparatul trebuie deschis cu maximum de intensitate, incomodînd pe toți vizitatorii din sală care nu vor să-l audă sau l-au ascultat puțin mai înainte. O altă deficiență importantă se leagă de urmărirea textului doar în fața ecranului, care prin beculțe indică lucrările vizate și neputința vizitatorilor de a se deplasa concomitent la tablourile despre care se vorbește. Și ultima obiecție că aparatul nu poate fi oprit pe parcurs, banda trebuind să se deruleze pînă la capăt. Cîțiva chestionați au emis părerea că aceste texte ar fi mai utile dacă le-ar primi tipărite la intrarea în săli, fie gratuit, fie la un preț foarte scăzut.

La întrebarea „*Care din galeriile muzeului vă interesează mai mult?*“ — în unanimitate s-a răspuns că, în primul rînd, Galeria de artă românească, apoi cea de artă europeană și

foarte puțini, în al doilea rînd, arta orientală sau arta românească contemporană.

Atenția tuturor celor chestionați este îndreptată spre lucrările clasicilor artei românești și străine, asupra cărora vor să știe cît mai multe date și să vadă cît mai multe lucrări. Astfel, toți găsesc că N. Grigorescu, spre exemplu, este bine reprezentat, cu lucrări de bună calitate din toate perioadele. Aceeași afirmație se face despre Aman și Andreescu. Cît privește Luchian, Petrașcu și Pallady, chestionații își exprimă dorința de a vedea îmbunătățită expunerea actuală cu lucrări cît mai multe și dintre cele mai reprezentative creației acestor pictori. În privința lucrărilor de artă contemporană românească sondajul indică o vizibilă scădere a interesului, mulți apreciind că s-ar putea extinde arta dintre cele două războaie mondiale, fără ca un spațiu mai restrîns să dăuneze calitativ artei contemporane. De fapt cerința acestora este ca, în cazul artei contemporane, să fie prezentate doar lucrările care s-au dovedit cele mai bune în competiții colective anterioare, înlăturîndu-se experimentele de moment ale unor artiști. Alții, de acord cu dezideratul primilor, cer o permanență a prezentării artei contemporane (aceștia sînt cei ce și-au exprimat în primul rînd interesul pentru această galerie).

Legat de neajunsurile semnalate în privința artei românești în general, se regretă lipsa publicațiilor muzeului, care să sprijine înțelegerea vizitatorului în aprecierile sale asupra lucrărilor expuse. Pe lângă Ghidul Galeriei Naționale care le stă la îndemînă, vizitatorii solicită pliante și cărți poștale ilustrate.

În concluzie se constată foarte utilă folosirea unui asemenea sondaj, deși rezultatele nu sînt întru totul cele scontate, la care nu trebuie omis faptul că, în lansarea chestionarului, muzeul n-a luat din timp toate măsurile de popularizare a acestei acțiuni. De asemenea trebuie înregistrată pozitiv dorința unor vizitatori fideli ai muzeului de a participa activ la acțiunile lui, ceea ce rezultă că există premisele înființării unui cerc de amici ai muzeului.

RÉSUMÉ

L'article fait part de l'expérience du Musée d'Art de la République Socialiste de Roumanie, où l'on fit un sondage parmi les visiteurs, à l'aide d'un ample questionnaire diffusé pendant 9 mois, concernant certains aspects de l'activité du Musée. En même temps, il ennonce et analyse les avantages du questionnaire, de même que les catégories de visiteurs plus disposées à assurer leur concours.